

ІНТЕГРАЦІЯ ҐЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ЩО ТАКЕ ІНТЕГРАЦІЯ ҐЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ?

Інтеграція ґендерного підходу (ґендерний мейнстрімінг) – це загально визнана стратегія досягнення ґендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок. Це процес врахування інтересів і потреб як жінок, так і чоловіків у всіх політиках, програмах і проєктах з метою сприяння ґендерній рівності усіма акторами на всіх рівнях і на всіх стадіях процесу прийняття рішень (Рада Європи, 1998).

Ґендерний мейнстрімінг передбачає інтеграцію ґендерної складової у різні галузеві політики, а також забезпечення представництва чоловіків і жінок у процесі прийняття рішень у відповідних сферах.

Зобов'язання щодо інтеграції ґендерного підходу є одним із найефективніших способів, якими уряди можуть підтримувати та просувати ґендерну рівність. Ґендерний мейнстрімінг спрямований на те, щоб жінки та чоловіки мали рівні права та можливості для доступу до ресурсів та участі у процесі прийняття рішень.

ЧОМУ ВАЖЛИВО ІНТЕГРУВАТИ ҐЕНДЕРНИЙ ПІДХІД?

Ґендерний мейнстрімінг – це інклюзивна стратегія, яка спрямована на інтеграцію потреб усіх людей: чоловіків і жінок, хлопців і дівчат у всій їхній різноманітності – у політику та програми. Ґендерний мейнстрімінг підвищує ефективність державної політики завдяки тому, що нерівність не ввічнюється.

Цю публікацію було підготовлено за фінансової підтримки Європейського Союзу. Зміст цієї публікації є цілковитою відповідальністю NIRAS і не обов'язково відображає погляди ЄС.

КОРОТКО ПРО ПРОЄКТ «ЄС ЗА ҐЕНДЕРНУ РІВНІСТЬ: СЛУЖБА ДОПОМОГИ РЕФОРМАМ»

Проєкт «ЄС за ґендерну рівність: Служба допомоги реформам» фінансується Європейським Союзом і надає підтримку урядам¹ та представництвам ЄС в країнах Східного партнерства (ЕaP)² з питань інтеграції ґендерного підходу до нових законів, стратегій, програм і документів при впровадженні реформ, сприяючи таким чином досягненню ефективних результатів як для жінок, так і для чоловіків.

ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ

Інформація може бути корисною тим, хто розробляє законодавство, політики, програми та проєкти (персонал державних установ, представництв ЄС, організацій громадянського суспільства та інших міжнародних партнерів з розвитку) на користь людей у країнах Східного партнерства та за їх межами. Також вона може стати в пригоді для дослідників/ць, представників/ць академічних кіл та засобів масової інформації в цих країнах, які проводять дослідження та/або надають консультації щодо розробки та реалізації законодавства та політик.

¹ У Білорусі Служба допомоги реформам надає підтримку лише Представництву ЄС.
² Східне партнерство – це спільна ініціатива ЄС, його держав-членів і шести східноєвропейських країн-партнерів: Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Молдови та України.

**ЄС за ґендерну рівність:
Служба допомоги реформам**

Проєкт реалізується:

NIRAS

Інтеграція гендерного підходу сприяє підвищенню якості прийняття політичних та законодавчих рішень, оскільки дає можливість стратегіям та програмам ефективно реагувати на потреби всіх громадян. Краще управління поліпшує добробут як жінок, так і чоловіків, а також веде до створення більш соціально справедливого та сталого суспільства.

Такий підхід також забезпечує ефективний розподіл ресурсів; і навпаки, відсутність врахування потреб та інтересів всіх бенефіціарів призводить до прийняття невідповідних рішень та неадекватного розподілу державних коштів.

ЯКИМ ЧИНОМ ІНТЕГРУВАТИ ҐЕНДЕРНИЙ ПІДХІД В ЦИКЛ ПОЛІТИКИ/ ПРОГРАМИ?

На програмному рівні гендерний мейнстрімінг може застосовуватися протягом усього циклу у певній послідовності:

1

КРОК 1: ҐЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ

Метою гендерного аналізу є збір доказової бази для розробки гендерно чутливих законів, політик та програм. Гендерний аналіз є важливою відправною точкою для гендерного мейнстрімінгу і складає невід'ємну частину аналізу ситуації; саме він визначає, чи впливають різні фактори у цій конкретній ситуації на жінок і чоловіків по-різному, яким саме чином, і чому, а також які існують варіанти вирішення виявлених проблем. Для отримання додаткової інформації про цей етап див. Довідкову інформацію про гендерний аналіз, підготовлену проєктом «ЄС за гендерну рівність: Служба допомоги реформам».

2

КРОК 2: РОЗРОБКА ПРОГРАМИ

На цьому етапі передбачається використання результатів гендерного аналізу при розробці програми, що передбачає вибір пріоритетних напрямів, цільових груп, визначення цілей, результатів, конкретних заходів і показників успішності виконання програми.

3

КРОК 3: РОЗПОДІЛ РЕСУРСІВ

У процесі гендерного мейнстрімінгу вкрай важливо забезпечити виділення достатніх ресурсів для ефективного врахування питань гендерної рівності в програмному циклі.

4

КРОК 4: РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМИ

Цей крок передбачає сприяння міжгалузевому та міждисциплінарному партнерству для реалізації програми із залученням низки зацікавлених сторін, у тому числі жіночих організацій.

5

КРОК 5: МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА

Ефективний моніторинг та оцінка допомагають формуванню доказової бази для стратегічних рішень з питань гендерної рівності, сприяють кращому плануванню процесів розвитку та забезпечують відповідальність установ за свої зобов'язання з питань гендерної рівності (ООН Жінки, 2014).

ДОКУМЕНТИ ГЛОБАЛЬНОГО РІВНЯ ТА ПОЛОЖЕННЯ ЄС ЩОДО ІНТЕГРАЦІЇ ҐЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ

Ґендерний мейнстрімінг є необхідною умовою для досягнення гендерної рівності, що передбачена у міжнародних документах з прав людини та гендерної рівності, зобов'язання з яких країни Східного партнерства взяли на себе, а саме:

1. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (КЛДЖ), 1979.
2. Пекінська декларація та Платформа дій, 1995.
3. Резолюція Ради Безпеки ООН (РБ ООН) 1325 «Жінки, мир. Безпека» (ЖМБ) і дев'ять додаткових резолюцій РБ ООН на цю тему.
4. Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року та 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР).

Ґендерний мейнстрімінг дедалі більше стає важливим питанням у політичному порядку денному Європейського Союзу. У низці документів ЄС продемонстрував свою відданість реалізації гендерного мейнстрімінгу; і всі інституції на рівні ЄС відповідають за його впровадження, але на національному рівні інтеграція гендерного підходу залежить від урядів держав-членів ЄС.

Політичні цілі та заходи для досягнення суттєвого прогресу до 2025 року на шляху до Європи, побудованої на принципах гендерної рівності, викладено в [Стратегії ЄС щодо гендерної рівності на 2020-2025 роки](#), кінцевою метою якої є Союз, де жінки і чоловіки, дівчата і хлопці, у всій своїй різноманітності, є вільними йти шляхом, обраним у житті, мають рівні можливості для процвітання та рівною мірою залучені до життя та керування європейським суспільством.

Основні цілі стратегії: припинення насильства за ознакою статті; боротьба з гендерними стереотипами; усунення гендерних прогалів на ринку праці;

досягнення рівнозначного залучення до різних секторів економіки; усунення гендерного розриву в оплаті праці та пенсіях; усунення гендерної диспропорції в догляді; та досягнення гендерно збалансованого процесу прийняття рішень і участі в політиці. До гендерного мейнстрімінгу в Стратегії застосовується подвійний підхід, який поєднує цілеспрямовані заходи та інтерсекційність, що є горизонтальним принципом реалізації гендерного мейнстрімінгу.

Хоча Стратегія ЄС щодо гендерної рівності на 2020-2025 роки зосереджена на діях у межах ЄС, вона узгоджується також із зовнішньою політикою ЄС щодо гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок.

План дій ЄС щодо гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок у зовнішніх відносинах на 2020-2025 рр. (ГПД III) має на меті прискорити прогрес у розширенні прав і можливостей жінок і дівчат. ГПД III сприяє трансформаційному та інтерсекційному підходу та гендерному мейнстрімінгу у всіх політиках і заходах. ЄС прагне забезпечити гендерну рівність як головну або важливу мету у принаймні 85% своїх зовнішніх дій. Шляхом впровадження оновленого порядку денного Східного партнерства щодо відновлення, стійкості та реформ ЄС зобов'язується підтримувати країни Східного партнерства в їхніх зусиллях щодо просування гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок у всіх сферах політики, та забезпечувати рівний доступ до ресурсів шляхом систематичної інтеграції гендерного підходу та впровадження гендерно орієнтованого бюджетування.

ПЕРЕДОВІ ПРАКТИКИ

Незважаючи на те, що гендерна рівність формально закріплена в конституціях і правових системах країн Східного партнерства, недостатній розвиток гендерного мейнстрімінгу перешкоджає досягненню гендерної рівності. Відтак, проєкт «ЄС за гендерну рівність» від самого свого початку сприяє інтеграції гендерного підходу в програми та реформи країн Східного партнерства. Приклади передової практики включають:

Азербайджан: Служба допомоги реформам підтримала інтеграцію гендерного підходу в реформи сектору юстиції шляхом навчання персоналу Міністерства юстиції, Пенітенціарної служби та Академії юстиції Республіки Азербайджан з питань гендерно орієнтованого управління в'язницями та реінтеграції жінок-в'язнів у суспільство.

Вірменія: Служба допомоги реформам підтримала інтеграцію гендерного підходу в Програму економічного розвитку Республіки Вірменія, Багаторічну індикативну програму на 2021-2027 роки для Вірменії та План дій Представництва ЄС у Вірменії з питань освіти.

Грузія: Служба допомоги реформам провела оцінку гендерного впливу (ОГВ) проєкту закону Грузії про зменшення втрат і відходів харчів, а також пожертвування харчових продуктів з метою підтримки гендерного мейнстрімінгу в новому законодавстві.

Молдова: Служба допомоги реформам надала допомогу Міністерству оборони Молдови в розробці нового Плану дій на основі Резолюції Ради Безпеки ООН 1325.

Україна: Служба допомоги реформам допомогла створити групу з 40 експертів/ок з інтеграції гендерного підходу до Плану відновлення України на 2022-2032 роки. Група працювала над інтеграцією гендерної перспективи до розробок 24-ох галузевих робочих груп, які були створені при Національній раді України з відновлення. Гендерний підхід був також інтегрований у п'ять концептуальних записок та аналітичні матеріали, підготовлені до конференції з відновлення України (Лугано, липень 2022 р.) на такі ключові теми: економічне відновлення, соціальне відновлення, відновлення інфраструктури, розумне відновлення архітектури та відновлення довкілля.

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

- [Сторінка проєкту «ЄС за гендерну рівність: Служба допомоги реформам»](#)
- [Бібліотека з питань гендерної рівності](#)
- [Веб-сторінка EU Neighbours East](#)

ДЛЯ БІЛЬШ
ДЕТАЛЬНОЇ
ІНФОРМАЦІЇ ДИВ.
БІБЛІОТЕКУ З
ПИТАНЬ ГЕНДЕРНОЇ
РІВНОСТІ